

Philippe Van Parijs
Drie beslissende momenten in mijn leven

Achtergrond voor een gesprek met Pat Donnez
Radio VRT-Klara, "Berg en Dal"
11 september 2011

Scheut, 1966

Een jaar of vijftien was ik toen, en op bezoek, zoals vaak tijdens de vakantie, bij mijn grootoom Octave, een Scheutist afkomstig uit Beveren-Waas die wegens een hartprobleem, echt of vermeend, nooit op missie was vertrokken. Op die dag kwam Pater Rector bijzonder opgewonden de kamer binnen. Hij vertrok naar het Noorden van de Kongo, zo had zijn overste beslist, om er de penetratie van de Moslims tegen te houden, om er het ware geloof te beschermen en verder te verspreiden. Maar hoe wist hij, vroeg ik hem, dat zijn geloof het ware was, en niet dat van de Moslims? De Koran bleek hij nooit te hebben gelezen, en dat was hij ook niet van plan.

Waarop steunde dan dat stevig geloof van die sympathieke Pater Rector?, vroeg ik me af op de bus terug naar huis. Op niets anders dan het feit dat zijn ouders en de rest van zijn omgeving hetzelfde geloofden. En het geloof van de Moslims? Op juist het zelfde. En het mijne. Ook.

Het duurde dan niet lang meer voordat ik besepte dat ik niet meer "geloofde". Toen ik zestien werd legde ik dit uit aan mijn grootvader. Hij vroeg me nog één jaar de zondagmis te blijven bijwonen en elke dag God te vragen mij het geloof terug te geven. Dat deed ik, maar wellicht niet luid genoeg, of met onvoldoende overtuiging.

Op mijn zeventiende verjaardag hield ik ermee op. Mijn moeder weende. Mijn vader sprak me weken niet meer aan. Ik werd toen een soort ongelovige Christen. Dat ben ik nu nog. En ik voelde me gedwongen een soort filosoof te worden. Dat ben ik ook nu nog steeds.

Leuven, 1971

Het was een regenachtige septemberdag. Met een bevende vinger belde ik aan op het vierde verdiep boven een winkel met gesloten rolluiken, op het Leuvense Fochplein. De bescheiden kleine dunne vijftigjarige die de deur kwam openen was de academicus die ik toen het meest bewonderde. Hij zou de enige "baas" worden die ik ooit heb gekend, mijn mentor, mijn rolmodel, tot het einde van zijn leven, bijna veertig jaar later, toen ik hem vaarwel zou komen zeggen, de nacht van zijn dood, in het hospitaal van Ottignies.

Zijn naam was Jean Ladrière. Hij was toen prof wetenschapsfilosofie aan de UCL. Ik had hem toen al een aantal keren bezig gezien na

onbegrijpelijke lezingen door buitenlandse gastsprekers. Wanneer hij sprak was het telkens alsof, bij het frutselen met de knop van een radiotoestel, zwaar geparasiteerde klanken plots plaats maakten voor heldere muziek: een krachtig brein dat alles begreep, wat het onderwerp ook was, beter zelfs dan wie gesproken had, en zonder pretentie de kern van wat gezegd werd kon samenvatten zodat iedereen het kon begrijpen. Met die man wou ik werken. Ik kwam dus hem schuchter en zenuwachtig vragen of hij bereid zou zijn een licentiaatsthesis over de Franse filosoof Gaston Bachelard te begeleiden, de *nec plus ultra* van de wetenschapsfilosofie meende ik toen. "Bachelard", zei hij, "c'est intéressant, mais ce n'est pas très rigoureux." "Waarom zou ik niet eerder bij voorbeeld Karl Popper lezen?", suggereerde hij. Een uitgebreide Engelse versie van zijn *Logik der Forschung* was zojuist verschenen. Ik las die met enthousiasme: eindelijk een filosoof die zich niet gedwongen voelde om indruk te maken door vage, ongedefinieerde woorden te gebruiken. Dit werd mijn bekering tot de angelsaksische filosofie. Mijn licentiaatsthesis schreef ik in het Engels over "the philosophical foundations of mathematical statistics", en een jaar later vertrok ik naar Oxford voor mijn doctoraat.

Oxford, 1979

Hoe het juist gebeurd is weten we niet. Maar wat we stilaan begonnen te vermoeden werd na een tijdje bevestigd: mijn Britse vriendin, met wie ik na een jaar Californië terug in Oxford was komen samen wonen, was zwanger.

Vader worden had ik tot dan toe nooit beschouwd als een *core business* van mijn leven. Ik had dus tijd nodig om aan de idee te wennen. Veel tijd kreeg ik echter niet want kort daarna werd het een feit. Onze Rebecca werd geboren, en het leven nam voorgoed een ongeplande wending. Het bestaan van een enig kind leek ons te saai om het aan onze dochter op te leggen. Zo kwam Jonathan Rebecca vergezellen. Voor hun moeder was dat te weinig. Onderhandelingen leidden tot de geboorte van Benjamin. Hij sliep zo goed en glimlachte zo lief dat er vrij snel nog een Sarah de ploeg kwam versterken.

Met kinderen gaan onvermijdelijk zorgen gepaard, tot onze laatste adem. Maar geen diepere vreugde dan hun aanwezigheid, geen diepere voldoening dan hun louter bestaan. En nu dat ze volwassen zijn, geen betere bescherming tegen technologische achterstand, geen efficiëntere hulp om mijn woordenschat te updaten of mijn studenten beter te begrijpen, geen concretere aanmoediging om me te blijven inzetten voor een leefbare, betere wereld.